

אור הנר

גליון
מורחב
לפורים

עורך נריה אטון

דבר העורך

"ונשמע קולו בבואו אל הקדש לפני ה' ובצאתו ולא ימות"

ראיתי בבאר הפרשה שהסביר פסוק זה באופן הבא: שאם נשמע קולו בבואו לפני ה', פירוש: שנשמע קולו, שעונה אמן בכל כוחו בבואו לפני ה' בבתי כנסיות אזי מובטח לו בצאתו מן העולם שלא ימות בעולם הבא אלא יחיה שם בגן עדן לנצח נצחים.

פירש בספר 'אשל חיים' בדרך הרמז על פי מה שאמרו חז"ל בגמרא (שבת קיט:): כל העונה אמן בכל כוחו פותחין לו שערי גן עדן, שנאמר: (ישעיה כ"ו, ב) "פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים" אל תיקרי שומר אמונים אלא שאומרים אמן.

בכמה מקומות במדרש ראינו את המעלה הגדולה של ענית אמן.

'אין גדול לפני הקב"ה יותר מאמן שישראל עונין' (דב"ר ז א). עוד אמרו 'גדול העונה (אמן) יותר מן המברך' (ברכות נ"ג). וכן אמרו 'אמר ר' יהודה בר גדיא כל מי שעונה אמן בעולם הזה, זוכה ועונה אמן לעולם הבא' (תנחומא צ"ו, ט).

ונשאלת השאלה מה כל כך מיוחד בענית אמן ששכרו כל כך רב, אפילו יותר מזה שמברך את הברכה?

ובטעם הדבר שכה הפליגו חז"ל במעלת עניית אמן ביאר רבינו בחיי (לעיל יד לא): ומפני שהאמונה יסוד כל התורה כולה תקנו לנו חז"ל בתפלה

ובברכות לענות אמן - שהוא נגזר מלשון אמונה ומלשון הודאה שמקבל עליו דברי המברך ומודה בהם. כי המברך מעיד בברכתו של הקדוש ברוך הוא שהוא מקור הברכה, והעונה אמן הוא מקיים השטר והוא העיקר, שאין קיום העדות בעד ראשון אלא בעד שני, שהעדות ננמר על ידו, והעונה אמן הוא העד השני וצריך הוא שיצטרף עם העד הראשון שהוא המברך, כי על ידי עדותו העדות קיימת.

מובא בספרים (עיי' צ"ח פסחים נו, וריבם כתבו כן) שתיבת 'אמן' עולה בגימטריא 'מלאך', כי מכל אמן שעונים נברא מלאך המליץ טוב על האדם להחזיקו ולהחיותו. בספר 'נוטרי אמן' (עמוד רפא) מובא מעשה נורא, שסיפר רופא בעל תשובה שעלה מארצות הברית לארץ ישראל והחליט להתקרב אל ה' ולתורתו. וסיפר הרופא: "הסיבה שהחלטתי להתחזק ולהתקרב אל ה' הינה, משום סיפור שאירע איתי. הגיע אלי חולה שכל המערכות הגופניות שלו קרסו, ומצבו היה מסוכן עד שהיה

נראה שנותרו לו מספר ימים לחיות. אחר אסיפות ודין ודברים שהיו בין כמה רופאים גדולים ביותר הסיקו מסקנה שישנה אפשרות להותירו עוד כחצי שנה בחיים והיא על ידי ניתוח מסובך ומורכב. אמנם, הניתוח יקר מאד וגם מנת היסורים הממתינה לו גדולה. מכיוון שכן הצגנו את המצב לאשורו בפני המשפחה, וחיכינו להכרעתם. החולה עצמו שהיה מתלמידי הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל ביקש להפנות את השאלה למורו ורבו, שמעתי את בקשתו והחלטתי בעצמי להגיע אל רבי משה זצ"ל לשמוע ממקור ראשון את דעתו. ומשבאתי לפני רבי משה והצגתי בפניו את הבעיה החלו עיניו להוריד דמעות וקרוב לעשרים דקות ישב

ובכה על תלמידו זה ששנים רבות לא שמע ממנו מאומה, ולפתע נודע לו כי מצבו כה קשה. רבי משה ביקש שימתינו לו עוד יום אחד, ולמחרת יגלה את דעתו מה היא. למחרת שבתי אליו, וענה לי רבי משה באופן חד משמעי: "לנתח אותך, ונאנחנו נתפלל לרפואתך, ונבקש בשבילך שנים ארוכות". והוסיף להסביר את סיבת החלטתו ומקור אמונתו כי החולה אכן יאריך ימים, שהרי אף לדברי הרופאים יחיה עוד חצי שנה, ובמשך חצי שנה זאת הוא יזכה לענות אמן על כמה ברכות, ומכל אמן שלו ייברא 'מלאך', וכל מלאך ומלאך מאלו האמנים יצטרפו לפמליא של מעלה ויעמדו להגן עליו לשמרו ולהמליץ עליו זכות... ואכן כך היה.

בספר 'מנחת אליהו' לבעל ה'שבט מוסר' (דרוש לפורים) כתב על הפסוק (אסתר ב ז) 'ויהי אומן את הדסה היא אסתר', שנכתב אִמָּן חסר וא"ו, לומר שמרדכי לימד את אסתר לענות אמן [כמו שמחוייבים האב והאם ללמד לבניהם מקטנותם (רמ"א אור"ח קכ"ד ז)], ובזה היתה שמורה מכל סכנה ברוחניות ובגשמיות, וניצלה מידי הטומאה אף בהיותה בבית אחשוורוש.

רואים אנו, מה רב ומה נעלה מעלתה של כל ענית אמן, נשתדל כולנו להתחזק בכך, ולחטוף כמה שיותר כל ענית אמן, שבת שלום ומבורך.

י' אדר תשפ"ג

כניסת שבת: 17:23
יציאת שבת: 18:14
רבינו תם: 18:54

פרשת תצוה שבת זכור

פניני הבן איש חי

שאלמלא אני לא ברא הקב"ה את עולמו שנאמר: "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת". וממה שאנו יודעים שהמילה דוחה שבת, למדים אנו שהמילה גדולה מן השבת.

והנה, גם הכהונה דוחה את השבת, שהרי מקריבים קורבנות תמידים ומוספים בשבת. נמצא כי עבודת מילה ומצות עבודת המקדש - שוות בדרגתן. ומעתה נבין היטב את הדמיון והשייכות בין מילה לכהונה, וזהו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה: כשם שמילה ניתנה בשמונה ימים, כך בגדי כהונה הם שמונה בגדים. (בנייה - ירושלמי יומא).

אור החיים על הפרשה

הייתה מיועדת מתחילה למשה רבנו, ומשום שהוא מיאן ללכת בדבר ה' וסירב לתפקיד שביקשו ממנו, העבירו אותו מהכהונה, שנאמר: (שמות ד', י"ד) "הלא אהרן אחיך הלוי" - שהיה לוי ועכשיו נעשה כהן. ולכן ביקש ממנו הקב"ה "ואתה" - מצד עצמך, "הקרב" את אהרן במקומך, ודבר זה יהא לכפרה על שסירבת ליטול את התפקיד שהוטל עליך. ולכן גם נאמר "אליך" לכפרתך, שבזה שאתה מקרב את אהרן ונותן לו את הגדולה של הכהונה שהייתה ראויה לך, אין לך קורבן גדול מזה.

(ישובים ותירועים על אור החיים הקדוש)

"ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד ומעיל וכתנת תשבץ מצפנת ואבנט... לכהנו לי"

מפני מה כהן גדול משמש בשמונה כלים (בגדים)? רבי חנניה חברין דרבנן אמר: כנגד המילה שהיא לשמונה ימים. (ירושלמי יומא פ"ז ה"ג)

לכאורה קשה, מה השייכות בין מצוות מילה לבגדי כהונה?

אלא נראה על פי המובא במדרש (ילקוט שמעוני ירימיה רמז שכ"א): השבת והמילה דנים זה עם זה, השבת אומר: "אני יותר גדולה ממך, שבי שבת הקב"ה ממלאכת עולמו". אמרה המילה: "אני גדולה ממך,

"ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך..."

שואל ה"אור החיים" הקדוש ג' שאלות: א. מדוע כתבה התורה את המילה "ואתה", הרי הקב"ה מדבר עם משה רבנו, ולמה צריך לומר באמצע דבריו ואתה? ב. מדוע נאמר לשון של הקרבה "הקרב", הרי אם משום שרצונו להודיע לו שיהיה כהן, מספיק לומר לו, ולא צריך לקרב אותו. ג. מדוע נאמר המילה "אליך", למה הוא צריך להקריב אליו.

ומבאר ה"אור החיים" הקדוש על פי המדרש (שמות רבה פ"ג), כי הכהונה

פרפראות לתורה

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך"

הגאון רבי אליהו מוילנא עומד על ייחודה של פרשת "תצוה" מכל שאר פרשיות ספר "שמות".

הוא מצוין, שאין פרשתנו מתחילה בנוסח המקובל: "וידבר ה' אל משה לאמר", ולא עוד, אלא שבכל פרשת "תצוה" אין שמו של משה מוזכר אפילו פעם אחת - דבר שלא מצונו כמותו מתחילת ספר "שמות" ועד סוף ספר "במדבר".

לדברי הגאון מוילנא, מוסבר ייחודה של פרשתנו במועד קריאתה מידי שנה. ברוב השנים חל יום ז' באדר - שהוא יום פטירת משה רבנו ע"ה לפי מסורת חז"ל - בשבוע שקוראים בו פרשת "תצוה". עובדת הסתלקותו של משה רבנו מן העולם נרמזת אפוא באי הזכרת שמו בכל הפרשה כולה.

ועוד אומר בעניין זה הגאון מוילנא: אף על פי ששמו של משה אינו מוזכר בפרשתנו במפורש - מוזכר הוא בדרך הרמז. לפי מנין בעלי המסורה, יש בפרשת "תצוה" 101 פסוקים. והנה אותיות "משה" במילויין הן: מ"ם, ש"ן, ה"א וכאשר נפחית משלוש המילים האלו את האות הראשונה ("משה"), עולות שאר האותיות לגמטרייא של 101, כמספר פסוקי פרשתנו...

"ויקחו אליך שמן זית זך כתיב למאור"

מפרש רבנו יעקב בעל הטורים:

הרמז במילה "כתיב": "כתיב" אם נחצה את המילה לשנים נקבל את המילים: "כת" - "ית", "כ"ת - בגמטריא ארבע מאות עשרים, כמניין השנים שבית המקדש השני היה קיים, "ית" - בגמטריא ארבע מאות ועשר, כמניין השנים שבית מקדש הראשון היה

קיים. מוסיף על דברים אלה רבי יצחק קארו, בעל "תולדות יצחק": שני המקדשים האירו תקופת זמן מוגבלת, ככתוב "כתיב למאור". אבל במקדש השלישי, שיוקם לעתיד לבוא, יתקיים המשך הכתוב: "להעלות נר תמיד". כי מקדש זה יהיה בנין עדי עד, ואורו הגדול לא יכבה עוד לעולם.

"ועשית ציצץ... ופתחת עליו פתוחי חותם קדש לה"

שנינו במסכת תענית (ב): אמר רבי יוחנן: שלושה מפתחות בידו של קדוש ברוך הוא, שלא נמסרו בידי שליח, ואלו הם: מפתח של חיה (וילדת) ומפתח של גשמים ומפתח של תחיית המתים. מפתח של חיה מניין? דכתיב: "ויזכור אלוהים את רחל וישמע אליה אלוהים ויפתח את רחמה" (בראשית ל', י"ב). מפתח של גשמים מניין? דכתיב: "יפתח ה' לך את אוצרו הטוב, את השמים, לתת מטר ארצך בעיתו" (דברים כ"ח, י"ב). מפתח של תחיית המתים מניין? דכתיב: "וידעתם כי אני ה', בפתחי את קברותיכם" (יהוהאל ל"ז, ג).

מעיר על כך הגאון רבי אליהו מוילנא: בפרשת "תצוה" מצונו רמז למאמרו של ר' יוחנן בתחילת מסכת תענית. בכתוב המורה על עשיית ציצץ זהב לכהן הגדול נאמר: "ופיתחת עליו פיתוחי חותם".

המילה "חתם" כתובה בכתיב חסר - בלי ו' - וראשי תיבות שלה רמזים לשלושת הדברים: חיה, תחיית המתים ומטר, שמפתחותיהם לא נמסרו לבשר ודם, אלא מוחזקים בידי ה' בכבודו ובעצמו. הוא שנאמר בכתוב: "פיתוחי חתם קודש לה" - המפתחות של "חתם" מסורים רק בידי של הקדוש ברוך הוא, בגלל חשיבותם היתרה לבני אדם.

יניית בת רחל
נג'יה בת סרחה
ת.נ.צ.ב.ה

מדי מדים
בת רחל
ת.נ.צ.ב.ה

דוד (עמרם)
בר עיישה
ת.נ.צ.ב.ה

לאה בת
סוליקה רבינו
ז"ל (ה"ד)
ת.נ.צ.ב.ה

מז"ר
רבי אלעזר אבן חצירא
בן שמחה
רבי עובדיה יוסף
בן ג'ודג'יה
רבי יודם מיכאל אברג'ל
בן דינה
ת.נ.צ.ב.ה

הלכות פורים

נזכר בפסוק האחרון, יברך שם שהחיינו.

קריאת המגילה וברכת הלבנה

הקורא את המגילה ונדוד לו שזרחה הלבנה, וחושש שאם ימתין מלברך עליה עד שיסיים קריאת המגילה, תתכסה הלבנה בעבים, יפסיק באמצע קריאת המגילה ויברך ברכת הלבנה, ולאחר מכן ימשיך קריאת המגילה ממקום שפסק, ולא יפסיק אלא לברכה עצמה.

אכילה לפני המגילה

אסור לאכול קודם קריאת המגילה, ואין חילוק בזה בין קריאת המגילה של לילה לקריאת המגילה של יום. ולכן יזהרו הנשים שלא לאכול ביום פורים עד שיבואו בעליהן מבית הכנסת לקרות להן המגילה ולצאת ידי חובתן. ומכל מקום מותר לטעום פירות קודם קריאתה, וכן פחות מכביצה פת או עוגה, ולשתות תה או קפה. והמחמיר שלא לטעום כלום תבוא עליו ברכה. אומנם אם הוא לצורך, כגון לאחר תענית אסתר (קריאת המגילה בלילה, לבני הערים שאינם מוקפות חומה וחוגגים ב"ד) וקשה לו להשאר בתענית עד אחר קריאת המגילה, אין צריך להחמיר, ורשאי לטעום פחות מכביצה פת או עוגה, או יטעם פירות הרבה, כפי עיקר הדין. ואם ביקש מאחד שיזכירהו לקריאת המגילה בצבור מותר באכילה. (חזו"ע פורים עמ' צה)

מתנות לאביונים

טעם מתנות לאביונים

כתב הרמב"ם (הלכות מגילה פרק ב' הלכה י"ז): מוטב לאדם להרבות במתנות אביונים מלהרבות בסעודתו ובשלוח מנות לרעיו. שאין שם שמחה גדולה ומפוארה, אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים. שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה, שנאמר (ישעיה נ"ז - ט"ז) "להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים".

חיוב מתנות לאביונים

כתוב בפסוק "ומתנות לאביונים". כלומר שחייב כל אדם בין איש ובין אישה ליתן בפורים שתי מתנות לשני עניים, דהיינו מתנה אחת לכל עני. (ש"ע סימן תרצ"ד סעיף א').

סמוכים על שולחן אבי

בנים ובנות הסמוכים על שולחן הוריהם, כל שהגיעו למצוות, דהיינו הבנים מבין שלוש עשרה שנה ומעלה, והבנות מבין שנים עשרה שנה ומעלה חייבים במצוות מתנות לאביונים, וטוב לחנך אף את הקטנים שלא הגיעו למצוות במצוות מתנות לאביונים (תורת המועדים פורים עמוד של"א).

מתנות לאביונים ביום

מצוות מתנות לאביונים ביום ולא בלילה (כפי החיים סימן תרצ"ה אות נ' מהאחרונים), ויעשנה אחר קריאת המגילה (חזון עובדיה פורים עמוד קס"ט).

מתנות לאביונים בדברים אחרים

יוצאים ידי חובה בין בנתינת כסף, בין בתבשיל, או דבר מאכל אחר, אבל לא בכלים ובבגדים וסדינים (שם, עמ' קס"ה).

איש ואישה

הנותן שתי מתנות לאיש ואשתו אביונים יצא ידי חובתו. והוא הדין אם נתן לאב ולבן הסמוך על שולחן.

מטבע אחד לשני עניים

אם באו לפניו שני עניים, ונתן לעני אחד מטבע גדול כשיעור שתי מתנות, שמחציתו יהיה בשבילו, ומחציתו לעני חברו, יצא. אבל אם נותן שתי מתנות לאביון אחד לא יצא ידי חובה. ויוצאים ידי חובה

מגילת אסתר

השמייע לאזונו

הקורא לעצמו את מגילת אסתר יזהר להשמיע לאזונו, שלדעת הר"ף הרא"ש והרמב"ם אם לא השמייע לאזונו לא יצא. אך בדיעבד אם לא השמייע לאזונו, אך ביטא בשפתיו, יצא.

דילג

אם דילג פסוק, ואחר כמה פסוקים קרא הפסוק שדילג, והמשיך משם, לא יצא, אלא חוזר לאותו פסוק שדילג, וממשיך משם על הסדר.

דקדוק במגילה

צריך לדקדק היטב בקריאת המגילה לבל ידלג אף תיבה אחת ממנה, כי רבו הפוסקים הסוברים שאם חיסר אפילו תיבה אחת מהמגילה לא יצא ידי חובתו. ועל כן ישתדל הקורא לבטא היטב כל מלה כדי שכל הצבור ישמעו ויצאו ידי חובת מקרא מגילה.

מגילה לכל אחד

נכון שכל אדם יחזיק בידו מגילה כשרה, שבמקרה שלא שמע איזו תיבה מהשליח צבור יוכל לקרותה בעצמו במגילה כשרה. ואם אין ידו משגת, לכל הפחות יקח בידו מגילה שאינה כשרה, שאם לא שמע איזה תיבות יוכל לאומרם מתוך הכתב.

מגילה שאינה כשרה

מי שאוחז בידו מגילה שאינה כשרה (כגון המגילות המודפסות בדפוס, ולא בכתב יד, או שנכתבו על נייר ולא על קלף), יזהר שלא יקרא עם השליח צבור, אלא שומע מהשליח צבור בשתיקה ויוצא ידי חובה.

ספרדים ואשכנזים

ספרדי השומע קריאת המגילה מפי אשכנזי הקורא אותה במבטא אשכנזי, יוצא ידי חובתו. וכן להיפך, אשכנזי ששומע מקרא מגילה מספרדי במבטא ספרדי, יצא.

לא בירך

אם לא בירך לא לפני קריאת המגילה ולא לאחריה יצא ידי חובת מקרא מגילה, שאין הברכות מעכבות.

קריאה לנשים

אף מי שבירך כל הברכות וקרא המגילה בבית הכנסת, יכול לחזור ולברך הברכות כולם, לרבות שהחיינו, להוציא את הנשים (חזו"ע פורים עמ' נג).

אומנם דעת האור לציון (בשם הב"ח): מי שכבר יצא ידי חובת קריאת המגילה, לא יברך לנשים את ברכות המגילה, אלא אישה שאומדת בעצמה שיכולה לשמוע את קריאת המגילה מהתחלה ועד הסוף, בלא לחסר אף מילה, תברך את הברכות והאיש יקרא לפניו את המגילה. ואם ישנם עשרה נשים תברך אף ברכת הרב את ריבנו. (אור ההלכה עמ' תסב)

ברכות המגילה

הקורא את המגילה בלילה מברך לפניו שלש ברכות, על מקרא מגילה, שעשה נסים, ושהחיינו. וביום אינו חוזר לברך שהחיינו (ילק"י מועדים עמוד רצא).

שכח לברך

אם שכח ולא בירך שהחיינו או אחת משאר הברכות, מברך במקום שנזכר כל עוד לא סיים קריאת המגילה כולה. ואפילו אם

הלכות

עובדיה פורים עמוד קכ"ו - קכ"ח).

כפי ערך הנותן

ראוי להיזהר במצוות משלוח מנות, שיהיו המנות יקרות וחשובות, לפי ערך הנותן, כדי להראות חיבה ורעות למקבל. ואם המקבל עשיר ביותר, טוב שיהיו גם לפי ערך המקבל. וטוב שיהיה בהם כדי שיעור סעודה. (חזון עובדיה פורים עמוד קכ"ט).

שליחת מעות

אפילו השולח מעות לחבירו באופן שיוכל לקנות בהם מנות מאכל, אינו יוצא ידי חובה, שצריך לשלוח בדווקא מנות של מאכל ומשתה (ילקוט יוסף פורים מהדורת תשע"ב עמוד שפ"ג).

סדר המצוות

טוב שלא לעשות סעודת פורים עד לאחר שיקיים מצוות משלוח מנות ומתנות לאביונים. אבל לטעום מעט לפני כן מותר, ואין בכך כלום (חזון עובדיה פורים עמוד קל"ה).

משלוח מנות ביום

מצוות משלוח מנות ביום ולא בלילה (רמ"א בסימן תרצ"ה סעיף ד').

סמוכים על שולחן אביו

הבנים הסמוכים על שולחן אביהם, מבין י"ג שנים ומעלה, והבנות מגיל י"ב שנה ומעלה, חייבים במשלוח מנות לחברים. ואפילו קטנים שהגיעו לחינוך, טוב לחנכם למצווה זו (חזון עובדיה פורים עמוד קמ"ב). השולח מנות לקטן לא יצא ידי חובה, וצריך לחזור ולשלוח מנות לגדול (שם עמוד קמ"ה). תושב עיר שאינה מוקפת חומה שקוראים המגילה ב-י"ד, ששלח מנות לרעהו, אשר בירושלים, שקוראים המגילה ב-ט"ו, ויודע שמקבל המתנות יאכלם ב-ט"ו יצא ידי חובתו (שם עמוד קס"ב).

נתנית משלוח מנות למי שאינו מברך

אין ליתן משלוח מנות למי ששואף יאכלם בלא ברכה. אך אם אין זה ודאי שלא יברך, מותר ליתן לו. ובמקום שיש בו משום דרכי שלום, וכגון שהוא שכן שלו, יש להקל ליתן לו, וטוב שירמוז לו על הברכה (אור לציון ח"ד עמוד שמ"א).

משלוח מנות בכשרות פחות מהודרת

אדם היודע שחברו אינו אוכל שוקולד עם אבקת חלב נוכרי, בהכשר הרבנות, וגם אינו מיקל בזה בקטנים אין לשלוח לו שוקולד כזה במשלוח מנות (ילקו"י פורים).

משלוח מנות לאבל

אבל ביום פורים, אפילו בתוך שבעה, חייב במשלוח מנות לרעהו, וישלח לשניים, או שלושה מריעיו, שהרי האבל חייב בכל מצוות התורה. (סוכה כה). וטוב שישלח מנות של בשר ודגים וכיוצא בהם, ולא תפנוקי מעדנים ומיני מתיקה (שם, עמוד קצ"ג, וחזון עובדיה אבלות ח"ב עמוד רנ"ה).

סעודת פורים

סעודת פורים

מצווה להרבות בסעודת פורים, ובסעודה אחת יוצאים ידי חובה ולכתחילה צריך לאכול לחם.

בנתינה לקטן אביו. ומתנה על מנת להחזיר לא מועילה (חזון עובדיה פורים עמוד קס"ז).

הגדרת אביו

הגדרת "אביו" אשר מצווה ליתן לו מתנה ביום פורים, הוא מי שאין לו צרכים הכרחיים לפרנסת ביתו (הליכות שלמה פי ט' ה"כ), ומי שיש לו משכורת קבועה שאינה מספקת לו ולבני ביתו הסמוכים על שולחנו, ואין לו הכנסה נוספת המשלימה את החסר למשך שנה תמימה, הרי הוא עני גמור, ואפשר לצאת על ידו חובת מתנות לאביונים (הגרי"ש אלישיב, מובא בספרי שערי ימי פורים, עמוד נ"ט).

אולם יש אומרים שאין צריך לדקדק אחר אביון שהוא עני ביותר, אלא אפשר לקיים מצווה זו גם בעני שאינו אביון (ילקוט יוסף פורים מהדורת תשע"ב עמוד שנ"א).

סכום מתנות לאביונים

כתב בחזון עובדיה, מעיקר הדין די בנתינת פרוטה אחת לכל אביון ובזמן הזה עשר אגורות חשובה כמו פרוטה, שהיא המטבע הפחות ביותר שיוצא בהוצאה, וירא שמים יתן בעין יפה ובסבר פנים יפות, והנה שכרו איתו ופעולתו לפניו.

וראוי להחמיר לתת שיעור מנה חשובה לכל עני, והמוסיף כדי שתהיה מתנה מכובדת יותר, הרי זה משובח.

משלוח מנות

משלוח מנות

שני טעמים נאמרו במצוות משלוח מנות:

א. שעל ידי שאדם שולח לחברו תשורה ומנחה נאה, הרי הוא מביע לו בזה רגשי אהבתו וחיבתו אליו, ועל ידי זה נוטע בליבו גם כן אהבה ואהוה ושלוש ורעות, כי כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם, ובפורים יש להראות במיוחד חיבה בן אדם לחברו, ההיפך ממה שאמר המן על ישראל (אסתר פרק ג' פסוק ח'): "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד".

ב. ישנם אנשים מחוסרי כל, הצנועים בהליכותיהם, אשר ייבושו לפשוט ידם לבקש צדקה, כדי לקיים מצוות סעודת פורים במאכל ובמשקה כדת, וכאשר שולחים להם משלוח מנות דרך כבוד, לא יבושו ולא יכלמו, ועל ידי כך אנו משתפים אותם בשמחת הפורים, על דרך שנאמר (בנחמיה פרק ח'): "ושלחו מנות לאין נכון לו".

שני מנות לאיש אחד

"משלוח מנות איש לרעהו" לשון יחיד, כלומר, שתי מתנות לאיש אחד, ויוצאים ידי חובה במשלוח אחד שמכיל שני מנות (ש"ע סימן תרצ"ה סעיף ד').

מנה ושתייה

השולח לחברו בשר ובקבוק יין וכיוצא בזה, יוצא בזה ידי חובת משלוח מנות, שגם המשקה נחשב ל"מנה" אחת. ואפילו שלח שני מיני משקים בלבד יוצא ידי חובת משלוח מנות. וטוב להדר לשלוח שני מיני "אוכלים" (חזון עובדיה פורים עמוד קכ"ד).

מנה אחת עם ב' סוגי אוכלים

השולח לחבירו דג מטוגן עם הביצה שעליו, יוסיף עימו מנה אחרת, שלדעת כמה אחרונים, הדג והביצה עליו נחשבים כמנה אחת לעניין זה. והוא הדין למי ששולח לחברו פסטל הממולא בשר, או עיסה מטוגנת שממולאת בתוכה בורעונים וקטניות (סמבוסק), שיש להוסיף עם המנה הזאת, מנה נוספת ממין אחר, כדי שיהיו שתי מנות. והשולח פת ותבשיל, חשוב כשתי מנות. ויוצאים בזה ידי חובת משלוח מנות (חזון

פורים

סעודת פורים ביום

סעודת פורים שעשאה בלילה לא יצא ידי חובה, ומכל מקום גם בלילה ישמח וירבה קצת בסעודה (שו"ע סימן תרצ"ה סעיף א'). ומנהג טוב לאכול זרעונים (ובכלל זה תבשיל ארוז) בליל פורים.

זמן הסעודה

רבותינו המקובלים כתבו שאת סעודת פורים צריך לעשות בשחרית דווקא, ויש להזדרז ולעשותה אחר תפילת שחרית (כף החיים שם ס"ק כ"ג בשם סידור הרש"ש). ולפי הפוסקים הפשטניים נוהגים לעשותה אחר תפילת מנחה, לפי שטרודים במשלוחי מנות במשך הבוקר, ונמשכים על פי רוב עד זמן מנחה, ואסור להתחיל בסעודה קודם מנחה (רמ"א שם סעיף א' ומשנה ברורה ס"ק ח'). וכן מנהג העולם. ורצוי להשתדל לאכול לחם בארוחת הבוקר, ולכוין לצאת ידי חובת סעודת פורים אם אכן עכשיו עיקר זמנה (יוצא ידי חובה אף שלא אוכל בשר לכמה פוסקים). ואחר הצהריים יאכל הסעודה העיקרית, ובכך יוצא ידי חובת כל השיטות. ורוב הסעודה צריכה להיות ביום, ולא כאותם המתחילים סמוך לערב, ועיקר הסעודה בלילה (רמ"א שם) (הליכות מועד פורים עמוד קע"ב).

חייב איניש לבסומי בפוריא

חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ויש אומרים שאין צריך להשתכר כל כך, אלא ישותה יותר מלימודו ויישן, ומתוך שיישן אינו יודע בין ארור המן לברוך מרדכי, ואחד המרבה ואחד הממעיט, ובלבד שיכוון ליבו לשמיים (שו"ע רמ"א סימן תרצ"ה סעיף ב'). אומנם יזהר גם כשישכור לא לחלל שם שמים.

אם יוצא ידי חובה בשתיית שאר משקאות משכרים

מסתימת לשון השו"ע ונושאי כליו, משמע שהחובב לבסומי הוא לא דוקא בייין, אלא הוא הדין בכל משקה המשכר. אמנם ברמב"ם (פרק ב' הלכה ט"ו) ועוד ראשונים הווכר יין. וכנראה משום שהניסים שנעשו היו ע"י היין. ולכן לכתחילה יש לשתות יין, אבל מי שאינו סובל, ייקח משקאות אחרים המשכרים (הליכות מועד פורים עמוד קע"ה).

יוצאים ידי חובה אף אם שותה מעט מעט, עד שמרגיש התבשמות והתרוממות של שמחה (שבה"ל ח"י סימן ק"ז אות ב'). ולכן אין שיעור בכמות השתייה, אלא כל שמרגיש התבשמות, די לו בזה (הליכות מועד שם).

נשים בשתיית יין

אף על פי שהנשים חייבות בסעודת פורים, שאף הן היו באותו הנס, מכל מקום אין לנשים לשתות יין כי אם מעט, שגנאי הוא לאשה לשתות יין רב (כמבואר בכתובות ס"ה ע"א. וכן פסק בחזון עובדיה פורים עמוד קע"ז בהערות, ובש"ת רבבות אפרים ח"ד סימן קע"ג אות י' ואות נ"ג) (הליכות מועד שם).

דין שיכור ושתוי לענין תפילה

שתה יין כדי רביעית, אל יתפלל עד שישיר יינו, ואם שתה יותר, אם הוא יכול לדבר כך לפני המלך, אם התפלל תפילתו תפילה, ואם אינו יכול לדבר לפני המלך, אם התפלל תפילתו תועבה ונחשב כאילו עובד עבודה זרה, וחוזר ומשלימה בתפילה שאחריה, כדין שוגג. ואם אינו מתפלל בשעת שחרית ניצול מכל צרה. אומנם יש אומרים שבזמנינו שאין היינות חזקים

כל כך, אין להחמיר בשתה רביעית יין. ולהלכה נראה שאם שתה רביעית יין, או יותר מעט, ויודע בעצמו שאינו מושפע מין זה כלל, ויכול להתפלל כדרכו בשאר ימים. יש להקל להתפלל אפילו לכתחילה.

אם יש תשלומים לשיכור ושתוי שלא התפללו

מי שלא יכול היה להתפלל מחמת שהיה שיכור או שתוי, ובינתיים עבר זמן אותה תפילה, אפילו היה הדבר במשתה של רשות, ולא במשתה של מצווה, משלים אותה בזמן התפילה שלאחריה, וכגון, אם לא התפלל מנחה מחמת שהיה שיכור או שתוי, מתפלל ערבית שתיים, הראשונה לשם תפילת ערבית, והשנייה לתשלומי תפילת מנחה.

צירוף שיכור למניין ולזימון

השיכור מצטרף למניין, ואפילו אינו יכול לדבר לפני המלך, ומכל מקום, אם הוא שיכור כלוט (שעושה ואינו יודע מה עושה), שדינו כשוטה, אינו מצטרף למניין. ואותו הדין בכל זה, לענין צירוף שיכור לזימון. (הלכה ברורה עמוד שס"ה).

הפגת השכרות

מי ששתה רביעית יין, ולאחר מכן הלך ברגליו, כשיעור מיל (דהיינו מעט פחות מקילומטר אחד), או ישן מעט, די בכך כדי להפיג יינו מעליו, ומותר להתפלל לאחר מכן אפילו לכתחילה.

שיעור זמן הפגת השכרות

שיעור זמן הפגת השכרות למי ששתה יין (ולא הלך ברגליו או ישן), תלוי בכל אדם לפי מה שמרגיש בנפשו, יש שפג יינו לאחר זמן מועט, ויש שאינו פג ממנו אלא לאחר זמן רב (שם עמוד שס"ה-ה ס"ו).

"על הניסים"

מזכירין על הניסים בברכת המזון, ואם שכח ונזכר אחר ברוך אתה ה' (על הארץ ועל המזון), יצא, ואין צריך לחזור. אלא יכלול בהרחמן, הרחמן יעשה עימנו ניסים ונפלאות כשם שעשה לאבותינו בימים ההם ובזמן הזה, בימי מרדכי ואסתר וכו'.

האריך בסעודתו

אם האריך בסעודת פורים עד מוצאי פורים, אף על פי כן יאמר "על הניסים" בברכת המזון. ורק אם התפלל ערבית באמצע סעודתו, לא יזכיר שוב "על הניסים" בברכת המזון (שו"ע סימן תרצ"ה סעיף ג', חזון עובדיה פורים עמוד קפ"ב).

לימוד תורה בפורים

טוב ורצוי מאוד ללמוד תורה שעה אחת קודם הסעודה, או בתוך הסעודה. ונכון להרבות בשירות ותשבחות להשם יתברך. טוב להודות לה' ולזמר לשמו כי נעים, על כל הטוב אשר גמלנו (שבולי הלקט סי' רא). וכשיערוך השולחן לסעודת פורים, אין צריך להשאיר מקום פנוי בשולחן זכר לחורבן בית המקדש (שם עמוד קפ"א).

על המחיה

האוכל עוגות בפורים, או מפירות שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, אינו מזכיר מעין המאורע בברכת "מעין שלוש" שמברך אחר אכילתו. וכן השותה רביעית יין בפורים, אינו מזכיר מעין המאורע של פורים בברכת "מעין שלוש" שמברך אחר שתייתו (תורת המועדים שם סעיף ט'). (אור ההלכה פורים)

"זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים"

שבת זכור

המטרה של מחיית עמלק

הרמב"ם מבאר מהי המטרה של מחיית עמלק, וכה דבריו: "מצות עשה לזכור תמיד מעשיו הרעים. כדי לעורר שנאתו". בעל "ספר החינוך": "ומצות עשה מן התורה על כל ישראל לשמור בלב איבה ושנאה לעמלק ולזרעו, ולזכור בפה את רשעותו, ונספר זאת לבנינו ולדורתנו מה עשה לנו אותו רשע בדרך בצאתנו ממצרים, עד אשר נאבד את זכרו מן העולם, וכדי לקיים מצות עשה זו של זכירת רשעותו של עמלק תקנו חז"ל שיהיו קוראים פרשה זו בציבור ומתוך הספר, פעם אחת בכל שנה, בשבת שקודם הפורים, כדי לסמוך מחית עמלק למחית המן שהיה מזרעו".

מחיית עמלק

מצוות היום בשבת זו למחות שמו וזכרו של עמלק על ידי קבלת עול תורה ומצוות וקיומן. וכתב ב'בית אהרן' (לפורים סז). כל איש ישראל, כל מה שהוא עושה, צריך להיות כוונתו שבזו העשייה ימחה הזכר של עמלק, וכאשר יהיה נזהר בזה כל אדם ישראל אזי בטוח אני אשר חיש מהר יהיו פטורים מכל הצרות. הרמב"ם בהלכות מלכים מסביר את הכפילות לכאורה, הכתובה על מחית עמלק: "זכור", וכן כתוב: "לא תשכח". לדבריו, "זכור" - בפה, "לא תשכח" - בלב, שאסור לשכוח איבתו ושנאתו.

הסבר ה"בן איש חי" מיהו עמלק

עמלק נמצא בתוך קרבו של האדם והוא משבש דעתו. ועל עמלק נאמר "אשר קרן" - הוא בא לקרר את האדם בעשיית המצוות, והוא משדלו לדחות את עשיית המצוות למחר או מחרתיים. אבל אם האדם עושה מצוות בזריזות, בחום, בחשק ובהתלהבות - זו מעלה גדולה.

קריאת מצות מחיית עמלק מביאה ליראת שמים טהורה. הציוי למחות את זכר עמלק, הוא מכיוון שעמלק שם לו למטרה להשכיח את התורה הקדושה מעם ישראל. עד היום, התקררות של יהודי וחוסר התלהבותו מקיום מצוות, הינה בהשפעתו של עמלק, שהתחיל את המלחמה בעם ישראל דרך התקררות.

פרשת זכור - סגולת שבת זו ובפרט לזרע של קיימא וזיווג הגון

כתב הרב הקדוש רבי צדוק הכהן מלובלין ז"ע ב'דברי סופרים' (אות כט ד"ה וידוע), 'אז הזמן לפעול בקדושה לזרע יעקב הולדת בני חיים וקיימים לעד. משום שבפרשת זכור שקורין לעמלק ימחה', מסתמא בקדושה נגדו ריבוי והוספה ושפע בני', וביאור הדבר, דהא חז"ל דרשו (מגילה ג.) על הפסוק (יחזקאל כו ב)

'אמלאה החרבה - אם מליאה זו חרבה זו אם מליאה זו חרבה זו', פירוש שלא יתכן שיעקב ועשו יהיו שניהם ברום המעלה, רק זה תלוי בזה, כשזה קם זה נופל, ולכן כאשר מזכירים מחיית עמלק בשבת זו ומבקשים מהקב"ה להמעיט ולכלות זכרם, על ידי זה מוכרחים בני ישראל להתרבות במנין ובמספר, וכולם יזכו לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות.

בספר 'תורת אבות' מובא מהרב הקדוש ה'יסוד העבודה' זי"ע, שבת פרשת זכור הוא זמן המסוגל לעקרות שיפקדו בזרע חי וקיים. כי אצל רחל כתוב (בראשית ל כב) 'ויזכור אלוקים את רחל', ובשרה כתוב לשון פקידה - 'וה' פקד את שרה' (שם כא א), ובפרשת זכור קוראים בתורה לשון זכירה ומפטירים 'פקדתי את עשה לך עמלק'.

מצוות צריכות כוונה

הואיל והלכה רווחת (בש"ע סימן ס' סעיף ד') שמצוות צריכות כוונה, לכן יש לשליח ציבור הקורא בתורה לעורר דעת הקהל, לפני קריאת המפטיר בספר תורה בפרשת זכור, ולהודיעם שיכוונו לצאת ידי חובת מצות זכירת עמלק ומחייתו שהיא מצות עשה מן התורה, ושגם הוא מצדו מכין להוציא את השומעים ידי חובתן, שמצוות צריכות כוונה. ומכל מקום אין צריך לומר "לשם יחוד".

הבנת הקריאה

העיקר להלכה שאין צריכים להבין את קריאת פרשת זכור, ואף מי שלא מבין את הקריאה יוצא ידי חובת המצוה כשקורא מתוך הספר תורה או כששומע מהשליח צבור, שדי בזה שמבינים את הענין בכללותו. ומכל מקום יש נוהגים לקרוא לפני הצבור את פירוש רש"י על פרשת זכור, קודם הקריאה, ותבוא עליהם ברכה [ילקוט יוסף מועדים עמוד רנט].

אכילה ושתייה לפני קריאת פרשת זכור

כיון שקריאה פרשת זכור בשבת זו היא מן התורה, יש להימנע מאכילה ושתייה לפני קריאת פרשת זכור. ומי שקשה לו להמתין עד אחר קריאת פרשת זכור, מותר לו באכילת עראי ובשתיית עראי.

חיוב הנשים בקריאת פרשת זכור

הפוסקים נחלקו אם נשים חייבות בקריאת "זכור" או לא. קיימות בפוסקים דעות שונות. ואפילו שנשים המקילות בזה יש להם על מה שיסמוכו, מכל מקום המחמירות לבוא לעזרת נשים לצאת ידי חובת קריאת פרשת זכור תבוא עליהן ברכה. ומותר להוציא ספר תורה במיוחד לנשים (בשעות שלאחר מכן) לקרוא להן בפרשת זכור בלי ברכה (חזו"ע פורים י)

מעלת ימי הפורים

לחיים הוא יותר מגאולת מצרים מעבדות לחירות, ומסיים "על כל פנים פורים עדיף וקדוש מפסח ושבעות".

התפילה ביום פורים

בפלא יועץ (הקדמון, דף ק"ח). מביא, שביום זה חביבה אפילו תפילת היחיד לפני הקב"ה והיא מתקבלת, והכי חזינן מדכתיב (אסתר פ כה) 'ובבואה לפני המלך אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה', וראינו התקבלו דבריה.

הובא בספר 'סגולת ישראל' (מערכת פי אות ד') 'קבלתי מגדול אחד ז"ל, דסגולה בפורים להשכים בבוקר ולהרבות בתפלה ובבקשה לפני השי"ת על כל דבר - בני חיי ומזוני, והן על שאר דברים, ועל כל קרוביו, כי באותו יום עת רצון מאוד, וכל העולמות המה בשמחה וברצון, וע"ז אמרו ז"ל "כל הפושט יד נותנין לו", וכן הוא מקובל מפי גדולי הצדיקים תלמידי הבעל שם טוב זיע"א.

וחייב איניש לבסומי בפוריא

אמרו חז"ל 'וחייב איניש לבסומי בפוריא, עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי', אמנם עם כל חשיבותה ומעלתה של שתית היין, רבות יש לזהר שלא תצא תקלה מתחת ידו, כי מי שאינו נזהר בזה חלילה ובשכרותו פוגע ח"ו בחרצובות לשונו אפילו רק ב'נפש אחת מישראל' ודאי עדיף לו שלא ישתה ויצא שכרו בהפסדו. כי לא אמרו אלא עד דלא ידע - שע"י השתיה תבטל דעת השותה, אבל זאת לא אמרו ולא התירו שיגרום בשתייתו שגם חברו יצא מדעתו.

וכתבו הרבה אחרונים (עיי באו"ח סימן תרצ"ה ובנו"כ שם) שהחויב הוא לשתות יותר מלימודו ותו לא, ולכן הרוצה להדר על עצמו ולהשתכר - אסור לו לעשות כן אלא אם הוא יודע בבירור שלא יפגע ולא יצער את חברו, אבל אם יש לו ספק ספיקא שמא לא יוכל להיזהר בכך אזי ברור שעדיף שימנע בשב ואל תעשה מלהשתכר.

בזכות זהירות זו יתברך ברוב הברכות, כמו שהאריך ב'מטה משה' (תתרי"ב) עד כמה חיוב גדול הוא להיזהר ולהישמר שלא תביא לו השתיה מצב של שכרות וזלזול ב'הלכות התורה' כנטילת ידים ברכת המזון ותפילה, ומסיים שם - יוכל היוצא בעקבי הרועים לעשות את כל המעשים האלה בזהירות שלא לבוא לידי מכשול ע"י השתיה, ושמחים בזוכרם את כל הנסים אשר עשה ה' לאבותינו ומשבחים לשמו הגדול, כמוהם יהיו צאצאי מעיו וכל אשר חפץ ה' בידו יצליח'.

וכך מפורש ב'כל בו' (סוף הל' פורים) חייב איניש לבסומי בפוריא, אבל לא שישתכר, משום שהשכרות איסור גמור הוא, אך שישתה יותר מלימודו מעט כדי שירבה לשמוח ולשמח האביונים וינחם אותם, וידבר אל לבם, וזוהי השמחה השלימה.

(באר הפרשה)

נורא, למתבונן! אימרה עממית נפוצה בפי רבים: "לא כל יום פורים!" אכן, מדוע?? למה באמת לא כל יום פורים יקרתו ויחודיותו של יהלום, היא כגודל נדירותו!!! יום הפורים אשר השווהו חז"ל הקדושים ברוח קדשם ליום הכיפורים וליום שניתנה בו תורה, וצדיקי כל הדורות שיברו את אזנינו, כי עיצומו של יום מרומם ומנשא את כל אדם באשר הוא - לפסגות טמירות נעלות ונעלמות, הוא אכן יום נשגב ביותר - אחת בשנה!! אך בהגיע תור יום הפורים עצמו, עלינו להיות נזכרים ונעשים בכל תוקף כי: "לא כל יום פורים!" רגע אחד ביום הפורים - שווה ערך לרגעים רבים ועצומים בזמנים אחרים! כל דקה - יהלום!! כל רגע - פנינה!! "כי אם החרש תחרישי בעת הזאת..." אם חלילה וחס נחמיץ את הרגע, חלילה איבדנו הכל! חובה עלינו להיערך כמו שצריך, להכין עצמינו בדעת ובמעש, לרדות בקצה המטה מיערת הדבש, ולטעום מנועם צוף העסיס. לדלות מפי ספרים וסופרים, שביבי ניצוצי אורה מהשלהבת היוקדת בכבשונם הלוהט, לאמור זו הדרך בה ישכון אורה, זו הדרך לכו בה! (קונטרס מה בקשתך ותעש)

כיפורים כ-פורים

מובא בתיקוני הזוהר (דף גז): שקדושת יום הכיפורים היא מעין קדושת פורים, ולכן נקרא 'יום כפורים' עם כף הדמיון, דהיינו כיפורים. ואמר הרה"ק מרוז'ין זי"ע שקדושת הפורים גדולה יותר מהיום הקדוש - יום הכיפורים.

הרב הקדוש רבי ישראל מטשורטקוב זי"ע (ישמח ישראל טשורטקוב, פורים שנת תרפ"ד) מביא משם סבו הרב הקדוש רבי ישראל מרוז'ין זי"ע: גדולה מעלת יום הפורים מיום הכיפורים, משום שיום הכיפורים מכפר רק לשבים, **אומנם בפורים הקב"ה מוחל וסולח לעוונות כל אחד ואחד מבני ישראל באיזה מצב שיהיה**, (ובלבד שיהא פושט יד לקבל המחילה).

אמר הרב הקדוש ה'אמרי נועם' מדז'יקוב זי"ע: לומדים אנו מהפסוק "וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה מדם חטאת הכיפורים אחת בשנה יכפר עליו לדורותיכם" (שמות ל, י) וכפל לומר ב' פעמים 'אחת בשנה', כי יש שני ימים מיוחדים בשנה, אחד הוא יום הכיפורים שיש בו 'מדם החטאת', והשני הוא פורים, ונקרא 'אחת בשנה' גם בלא זריקת הדם, ובשניהם יכפר עליו לדורותיכם (הובא בספרו חלק המועדים, פרשת זכור ד"ה בפסוק וכפר אהרן).

פורים ושבעות

מובא ב'חתם סופר' (דרשות, חלק א דף קנו עמוד ב ד"ה אלא) שכתב 'ובאמת פורים יום טוב גדול הוא, הן לענין קבלת התורה ברצון הוא חשוב מיום טוב של שבעות, שהרי בחג השבעות קבלו באונס 'שכפה' עליהם הר כגיגית, ואילו בפורים - חזרו וקיבלו בימי אחשוורוש ברצון' (עיי שבת פח.), והן לענין גאולה ממייתה

צדיקים במיתתם קדוים חיים

המגילה, והכל יצאו מבית הכנסת, לתור אחרי אביונים לקיים בהם את מצות היום, כשהם נושאים מגשי דגים ובשר כמשלוחי מנות לידידיהם ומכריהם. הרחוב המה מאדם, כולם היו עסוקים וטרודים, רצים ממקום אחד למשנהו, עליזים במצוות היום. בבית הכנסת הקטן, ישב על מקומו הקבוע יהודי אחד, שהיה היחיד והבודד באותה שעה בבית הכנסת. אורת החג כאילו דילגה עליו, יש לו עוד פנאי לקיים את מצוות היום במשתה ושמחה, וגם את הרגעים הללו הוא מנצל לאהבת חייו ומשוש נשמתו - התורה הקדושה. היה זה הגאון רבי זאב נחום בורנשטיין זצ"ל. הוא סידר את יום הפורים מראש באופן כזה, שיוכל לקיים את כל מצוות היום בהידור רב, לתת לאביונים מהודרים כדי סעודתם בשעה מוקדמת, וגם לחלק משלוחי מנות לקרוביו. עוד יישארו כמה שעות טובות במשך היום עד ייטול ידיו לסעודה, ואותם הוא בחר לנצל בשקידה על לימוד התורה. ובאותה עת, כשהרחוב המה ובית המדרש היה שקט, כשהכל התרוצצו ורבי זאב ישב ולמד - החלה סערה גדולה מאוד בשמים: הרי אף יהודי לא למד באותו זמן, אף לא אחד! העולם כולו שבת מלימוד התורה, ורק רבי זאב הוא שאחד בעוז בגחלת התורה, ולמד בהתמדה בעיצומו של יום הפורים הסואן! ומיד הוחלט להעניק לו מתנה יקרת ערך במיוחד: כשם שבאותן שעות בפורים הוא היה היחיד שיאיר את שמי העולם בתורתו! בחלוף שנה וחצי, ביום כ"ה בתשרי תקצ"ט, נולד לרבי זאב בן, ונקרא שמו 'אברהם'. הנער גדל, עד שהפך לגאון הנודע בעל ה'אבני נזר', שספריו מאירים ללומדי התורה, והכל נפעמים מגאונותו העצומה.

הילולתו ותקיים ביום שבת י"א אדר זיע"א

רבי אברהם בורנשטיין מסוכטשוב בעל ה"אבני נזר" זיע"א

רבי אברהם נולד בבנדין שבפולין, לרבי זאב נחום, מחבר הספר "אגודת אזוב". היה מצאצאי הרמ"א הש"ך והמעשה רוקח. בשנת ה'תר"י עברה משפחתו לגור באלקוש, שם מונה אביו לרב, לאחר מכן בשנת ה'תרט"ז לפי בקשת מחותנו הרבי מקוצק עבר לכהן ברבנות ביאלה פודולסק פתח שם ישיבה והעמיד אלפי תלמידים. הוא נישא בחודש אב ה'תר"י בגיל שלש עשרה לשרה צינא, בתו של רבי מנחם מנדל מקוצק, שאביו היה מחסידיו. התגרר בבית חמיו עד חורף שנת ה'תרכ"ג. כעבור ארבע שנים מפטירת חמיו, בשנת ה'תרכ"ג נתמנה לרבה של פרצ'ב, שם שהה מספר שנים. ב- ה'תר"ל אחר פטירת רבי חנוך העניך מאלכסנדר החל לכהן כאדמו"ר. ב- ה'תרל"ו עבר לכהן ברבנות נשלסק. גם שם בעלי הבתים לא ראו בעין יפה את ניהול החצר במקביל לתפקיד הרבנות, ולכן עזב את העיר, וב- ה'תרמ"ג עבר לכהן כרב העיר סוכטשוב, שבה הקים ישיבה במקביל לחצר החסידית בראשותו. לאחר מספר שנים עזב את רבנות העיר ושימש כאדמו"ר בלבד. מחיבוריו: "אגלי טל" על ל"ט מלאכות שבת. "אבני נזר" לפי סדר ארבעת חלקי השולחן ערוך. "נאות הדשא" על התורה והמועדים. נפטר ב"א אדר א' תר"ע.

איך זכה אבא של ה"אבני נזר" לזכה בן?
ה'אבני נזר', נבחר כחתן פאר, בבית חותנו הגדול הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק זי"ע. וכשהכל היו משתוממים על גאונותו המופלאה ומתפעלים מדמותו, היה חושף רבי מנחם מנדל את הסוד הגדול, כיצד זכה העולם בכזה מאור תורני: היה זה בעיצומו של יום הפורים, בעיירה בנדין שבפולין. ככל עיירה יהודית אחרת, גם העיירה בנדין צהלה ושמחה. זה עתה הסתיימה קריאת

סיפורי צדיקים

הלוואה קטנה

כולם. (מרוה לצמא)

שמחה מצילה

קהל רב הסב לסעודת הפורים בביתו של הגאון רבי אלעזר רוקח זצ"ל באמסטרדם. לפתע הגיעו שליחי המלכה וסיפרו כי סכר גדול נפרץ ומי הים מאיימים לשטוף את האזור כולו. סכנה כבדה איימה על הולנד השוכנת בגובה נמוך מתחת לפני הים. לתימהונם, במקום לעמוד לתפילה, הורה הרב להביא יין כדי שתותות עד לא ידע. ראו השליחים ועזבו את הבית כשהם תמהים. השליחים סיפרו למלכה את אשר ארע, והופתעו לשמוע כי הפירצה בסכר נחסמה במהירות על טבעית, וכי שעת תיקון הסכר תאמה את שעת האירוע.

הרב הוזמן אל ארמון המלוכה, ואז שאלה המלכה לפשר ההתנהגות בפורים. ענה הרב: "בכל עת צרה, אנו מפייסים את בורא העולם על ידי מילוי רצונו, ומצפים שימלא אף הוא את בקשותינו. בפורים נצטוונו לשמות. אילו הייתי פורש לתפילה מתוך בכיה, הייתי עובר על מצוותיו. לכן בקשתי להגביר את השמחה כדי לעורר את רחמי הבורא". דבריו של רבי אלעזר נשאו חן מאוד בעיני המלכה, והוא נשלח לביתו בכבוד גדול. (מרוה לצמא)

אחר פטירתו של רבי יוסף מקוצק, באו רבים מחסידיו לחצרו של ממשיך דרכו, הרב הקדוש רבי יוסף אשר זליג מסטריקוב, כדי לשמוח במחיצת הרבי החדש. אחד החסידים נכנס לחדרו של רבי יוסף אשר זליג ושאלו: "רבי! מהיכן משיגים קצת 'שמחה' לכבוד פורים, בימים כה קשים ומרים?"

ענה הרבי ואמר: "יהודים עובדים את הקב"ה ואת מצוותיו מקיימים בשמחה, ומשום כך מובטח להם שכר לעתיד לבוא. אמנם אי אפשר לבקש מהבורא על חשבון העתיד לבא, אך ה'הלוואה' קטנה מותר לבקש ממנו... אם כן שילוה לנו הקדוש ברוך הוא מעט שמחה, מאוצר השמחה של ימות המשיח..." (חב"ד)

באשמורת הבוקר

יהודי צנוע, ששימש כשמש בית הכנסת, גר בשכונתו של רבי יהודה צדקה זצ"ל, ראש ישיבת "פורת יוסף". בכל שבת, באשמורת הבוקר, היה בא לביתו של הרבי ומעירו כדי לומר תהלים עם מנין של בני עליה. הרב היה מוקירו ומכבדו על כך, ומשום הכרת הטוב, כבר בשעת בוקר מוקדמת בפורים, היה שולח לו משלוח מנות לפני

לקבלת העלון במייל שלחו הודעה

alonorhaner@gmail.com

לקבלת העלון בוואטסאפ שלחו הודעה

0505069633

לתדרימות והקדשות חייגו:

050-5069633, 052-7134251

לברכה והצלחה

מדים (מירי)
בת רות
איתן יאיר
בן ורדיית

לדפואה שלומה

מאיר בן חנינה
שושנה בת יקוטה
חיים בן אסתר
הדס פלודה
בת אסתר

לדפואה שלומה

ברוך חי בן לאה
רחל בת שרה
מידה בת דחל